

Temat: Dekada zwycięskich wojen. Panowanie króla Stefana Batorego 1576-1586.

Zagadnienia tematyczne:

- **Stefan Batory jako władca i dowódca**
 - pochodzenie i doświadczenie wojskowe; okoliczności wyboru na króla
 - styl rządzenia i autorytet monarchy
 - relacje z magnaterią i szlachtą
- **Reformy wojskowe Stefana Batorego**
 - utworzenie piechoty wybranieckiej
 - modernizacja armii i artylerii
 - znaczenie reform dla sukcesów militarnych
- **Wojny z Moskwą (1577–1582)**
 - przyczyny konfliktu o Inflanty (jakie państwa dążyły do zajęcia Inflant?)
 - kampanie wojenne: Połock, Wielkie Łuki, Psków (daty)
 - rola hetmana Jana Zamoyskiego
- **Rozejm w Jamie Zapolskim**
 - warunki rozejmu
 - znaczenie polityczne i terytorialne dla Rzeczypospolitej (skutki dla Polski)
- **Polityka wobec Gdańska**
 - konflikt z miastem
 - oblężenie Gdańska i jego skutki
 - kompromis króla z miastem
- **Stefan Batory a Turcja i Habsburgowie**
 - polityka zagraniczna i dyplomacja
 - utrzymanie pokoju na południowych granicach
- **Rola Jana Zamoyskiego w panowaniu Batorego**
 - kanclerz i hetman wielki koronny
 - współtwórca sukcesów politycznych i militarnych
- **Znaczenie panowania Stefana Batorego dla Rzeczypospolitej**
 - wzmocnienie pozycji międzynarodowej państwa
 - ocena „dekady zwycięskich wojen”
- **Śmierć Stefana Batorego i jej konsekwencje**
 - okoliczności zgonu
 - sytuacja państwa po 1586 r.

Temat: Podstawowe wartości demokratyczne. 100. rocznica zamachu majowego.

Zagadnienia:

1. Pojęcie demokracji

- definicja demokracji
- znaczenie konstytucji w państwie demokratycznym

2. Podstawowe wartości demokratyczne

- wolność (słowa, zgromadzeń, sumienia)
- równość wobec prawa
- poszanowanie praw mniejszości
- odpowiedzialność władzy

3. Zasada trójpodziału władzy

- władza ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza

4. Prawa i obowiązki obywatela w demokracji

- prawa polityczne i obywatelskie
- znaczenie udziału w wyborach
- rola społeczeństwa obywatelskiego

5. II Rzeczpospolita jako państwo demokratyczne

- Konstytucja marcowa (1921 r.)
- system parlamentarny i jego funkcjonowanie
- wyzwania młodej demokracji

6. Przyczyny zamachu majowego (1926 r.)

- kryzys polityczny i gospodarczy
- niestabilność rządów
- rola Józefa Piłsudskiego

7. Przebieg zamachu majowego

- wydarzenia 12–15 maja 1926 r.
- strony konfliktu
- skutki bezpośrednie

8. Skutki zamachu majowego dla demokracji

- ograniczenie roli parlamentu; rządy autorytarne
- wzmocnienie władzy wykonawczej; konstytucja kwietniowa
- początki rządów sanacji, Twierdza Brzeska

9. Ocena zamachu majowego

- argumenty zwolenników i przeciwników
- zamach majowy a zasady demokracji
- znaczenie wydarzenia z perspektywy współczesnej

10. Znaczenie 100. rocznicy zamachu majowego

- aktualność wartości demokratycznych dziś